

Martin Novák

Situace a nálada na východě Ukrajiny se změnily. Putin by Charkov dobýval obtížně

Ситуація та настрої на сході України змінилися. Путіну було б важко підкорити Харків

Президент України В. Зеленський припустив, що Росія спробує окупувати Харків під приводом, що Росія захищає російськомовне населення мер харкова. Репортер NPR Е.

Бердслі відвідала Харків і була здивована, не виявивши жодних ознак проросійських настроїв. Мер Харкова І. Терехов запевнив, що місто готує відбити атаку агресора.

<https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/situace-a-nalada-na-vychode-ukrajiny-se-zmenily-putin-by-c/ha/r~d94d72347d0311eca89f0cc47ab5f122/>

Evropa a svět jsou z minulosti zvyklé na dělení Ukrajiny na dvě části. Kyjev a oblasti na západ byly více orientovány na Evropu, lidé tam často mluvili ukrajinsky. Východ byl zase ruskojazyčný a dobré vztahy s Ruskem tam lidé považovali za důležitější než na západě. Nyní, během rostoucího napětí mezi Ruskem a Ukrajinou, je otázkou, nakolik toto rozdělení platí. A jak je na tom velké město Charkov.

Pocit tohoto rozdělení posilovaly i volby. Především ty prezidentské v roce 2004, v době takzvané oranžové revoluce. Kdo se podíval na rozlišení mapy Ukrajiny podle toho, kde který kandidát zvítězil, viděl dva barevné bloky. Západ byl oranžový a volil Viktora Juščenka, který chtěl do Evropské unie a NATO. Východ byl modrý, zvítězil tam proruský kandidát Viktor Janukovyč.

Podobná byla situace o šest let později, kdy se proti sobě postavili Julija Tymošenková a opět Janukovyč.

Toto drama vyvrcholilo v roce 2014 válkou. Rusko anektovalo Krym, kde se velká část obyvatel cítila být více Rusy než Ukrajinci, a separatisté s vydatnou pomocí Ruska zabrali část východní Ukrajiny s Doněckem a Luhanskem.

Nyní ruský prezident Vladimir Putin hovoří kromě bezpečnostních hrozeb ze strany Kyjeva a NATO také o tom, že Rusko musí chránit práva ruskojazyčného obyvatelstva na východě Ukrajiny.

Kdyby dnes Rusko znovu zahájilo operaci na východě Ukrajiny, mělo by šanci získat tamní ruskojazyčné obyvatelstvo na svoji stranu? Ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskyj minulý týden poskytl rozhovor americkému deníku Washington Post. Hovořil v něm právě na téma východní Ukrajiny a města Charkova.

"Řekl bych, že pokud se Rusko rozhodne pro eskalaci, samozřejmě to udělá v oblastech, kde jsou lidé, kteří mají nějaké historické nebo rodinné vazby na Rusko. Charkov může být okupován pod záminkou, že Rusko chrání ruskojazyčnou populaci," uvedl ukrajinský prezident.

Lidé ztrácejí vazby na Rusko

Reportérka americké rozhlasové stanice NPR Eleanor Beardsleyová navštívila Charkov před týdnem a byla překvapená, že stopy po nějakém proruském sentimentu nenašla. Podle ní všude vlají ukrajinské vlajky a na tržišti v centru města je výstava věnovaná ruské agresi z roku 2014.

Místní lidé jí prý v rozhovorech říkali, že ruské vojáky nikdo vítat nebude, ale prý zároveň nevěří, že se Putin do války pustí.

Deník Aktuálně.cz na konci loňského roku hovořil s ukrajinskou spisovatelkou a televizní reportérkou Jevhenijí Podobnou, která napsala knihu o ukrajinských vojačkách na frontové linii. Podle

ní se situace na východní ruskojazyčné Ukrajině právě od roku 2014 dost změnila. Lidé prý ztrácejí dřívější vazby na Rusko.

"V Charkově i Oděse existovaly Ruskem financované organizace, které byly připravené vyhlásit samozvané republiky jako ty, které vznikly v Doněcku a Luhansku. Ale teď tam už nejsou, v tom se situace dost změnila," uvedla Podobná.

"Z hlediska útočníka nejde jen o dobytí nějakého města, ale je nutné ho pak udržet a okupovat. Myslím, že to by bylo pro ruskou armádu těžké, protože místní by to nedovolili. Vidí, jak bídne se žije lidem v Doněcku a Luhansku, a doma to nechtějí bez ohledu na to, že někteří z nich dříve s Ruskem sympatizovali."

V minulosti separatisty vytlačili

Z části Doněcké a Luhanské oblasti, kterou nyní kontrolují separatisté, odešlo mnoho mladých lidí kvůli nedostatku práce a špatným vyhlídkám ji sehnat. Nebo i z toho důvodu, že nechtěli žít na území, které ve světě téměř nikdo neuznává a kde vládcí netolerují opozici.

V roce 2014 se ozbrojenci, kteří přišli z Ruska, pokusili převzít moc i v Charkově a vyhlásit separatistickou republiku - podobně jako předtím v Doněcku a Luhansku. Tento pokus ale neuspěl. Obyvatelé Charkova zůstali k výzvam oddělit se od Ukrajiny apatičtí. Proruští separatisté sice obsadili budovu správy Charkovské oblasti, ale zaútočil na ně speciální oddíl ukrajinského ministerstva vnitra zvaný Jaguár.

Po těžkých bojích, při nichž téměř celý dům shořel, se jim podařilo separatisty vytlačit. Charkov zůstal pod kontrolou Kyjeva. Podle pozdějších svědectví byl speciální oddíl povolán narychlo a jeho členové ani neznali plán budovy. Nakreslili si ho jen přibližně cestou na akci v autobuse.

Charkov je větší než Praha, s 1,4 milionu obyvatel je druhým největším ukrajinským městem po Kyjevu. Leží na severovýchodě země, od ruské hranice je vzdálený 42 kilometrů.

"Chci ujistit všechny obyvatele Charkova, že město je připraveno odvrátit útok případného agresora. Máme dost sil na obranu Charkova," napsal na Facebooku starosta města Igor Těrechov.